

Sygn. akt IV U 583/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 listopada 2017 r.

Sąd Okręgowy/Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie

Wydział IV

w składzie:

Przewodniczący SSO Rafał Łatanik

Protokolant Dorota Chrząstek

po rozpoznaniu w dniu 28 listopada 2017 r. w Częstochowie

sprawy A. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.

o ustalenie kapitału początkowego

na skutek odwołania A. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C.

z dnia 28 marca 2017 r. Nr (...)

oddala odwołanie

Sygn. akt IV U 583/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 marca 2017 roku numer (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. ustalił ubezpieczonemu A. P. kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 roku w wysokości 137.112,36 złotych. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1988 roku do 31 grudnia 1997 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 149,38%. Do ustalenia wysokości świadczenia Zakład przyjął 19 lat, 11 miesięcy i 20 dni okresów składkowych oraz 7 miesięcy i 8 dni okres nieskładkowych. Równocześnie wskazano, iż nie uwzględniono okresu od 1 kwietnia 1991 roku do 31 maja 1991 roku, gdyż nie została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne.

W odwołaniu wniesionym do Sądu ubezpieczony A. P. zakwestionował powyższą decyzję wnosząc o ponowne ustalenie kapitału początkowego przy uwzględnieniu okresu od 1 kwietnia 1991 roku do 31 maja 1991 roku, albowiem w tym czasie był pracownikiem Przedsiębiorstwa (...)

i (...) w C., a składki za ten okres zostały odprowadzone zbiorowo, w tym także za niego.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych – Oddział w C. wniósł o oddalenie odwołania wywodząc jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

A. P. urodził się (...). W okresie od 26 grudnia 2001 roku do 31 marca 2002 roku ubezpieczony uprawniony był do pobierania renty szkoleniowej, a od 1 kwietnia 2002 roku do 31 marca 2005 roku renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Od dnia 1 kwietnia 2005 roku do dnia 30 września 2005 roku ponownie przyznano ubezpieczonemu prawo do renty szkoleniowej, a od 1 października 2005 roku do 31 lipca 2008 roku rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Od dnia 1 sierpnia 2009 roku ubezpieczony uprawniony jest do pobierania renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy. Świadczenie przyznano na stałe.

W dniu 20 lutego 2017 roku ubezpieczony złożył wniosek o ustalenie kapitału początkowego.

Na dzień 1 stycznia 1999 roku organ rentowy uznał ubezpieczonemu następujące okresy składkowe, tj.:

- od 1 września 1977 roku do 20 czerwca 1980 roku;
- od 4 września 1980 roku do 23 października 1983 roku;
- od 24 października 1983 roku do 16 sierpnia 1985 roku;
- od 12 września 1985 roku do 28 lutego 1986 roku;
- od 10 marca 1986 roku do 30 września 1986 roku;
- od 20 października 1986 roku do 18 września 1988 roku;
- od 19 września 1988 roku do 31 marca 1991 roku;
- od 1 września 1991 roku do 31 grudnia 1998 roku

w łącznym wymiarze 19 lat, 11 miesięcy i 20 dni oraz

okresy nieskładkowe, tj.:

- od 15 listopada 1991 roku do 29 lutego 1992 roku;
- od 23 stycznia 1995 roku do 27 stycznia 1995 roku oraz
- od 5 stycznia 1998 roku do 20 kwietnia 1998 roku

w łącznym wymiarze 7 miesięcy i 8 dni.

W okresie od 20 października 1986 roku do 31 maja 1991 roku A. P. zatrudniony był w Przedsiębiorstwie (...) w C. na stanowisku spawacza.

Na kontrakcie zagranicznym w Czechosłowacji pracował w okresie od 19 września 1988 roku do 31 maja 1991 roku, w tym w okresie od 1 kwietnia 1991 roku do 31 maja 1991 roku korzystał z urlopu dewizowego.

(vide: akta rentowe, akta osobowe ubezpieczonego z Przedsiębiorstwa (...) w C.)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emerytach

i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku, poz. 1383 ze zm.) Dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy.

W myśl art. 174 ust. 2 ustawy przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Jak stanowi art. 6 ust.1 pkt 1 ustawy okresami składkowymi są okresy ubezpieczenia.

W myśl art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. b ustawy za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. następujące okresy, za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne, w tym zatrudnienia po ukończeniu 15-tego roku życia obywateli polskich za granicą - w polskich przedstawicielstwach dyplomatycznych i urzędach konsularnych, w stałych przedstawicielstwach przy Organizacji Narodów Zjednoczonych i w innych misjach lub misjach specjalnych, a także w innych polskich placówkach, instytucjach lub przedsiębiorstwach, do których zostali delegowani lub skierowani.

Zgodnie natomiast z § 9 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974 roku w sprawie niektórych praw i obowiązków pracowników skierowanych do pracy za granicą w celu realizacji budownictwa eksportowego i usług związanych z eksportem (tekst jednolity Dz. U. z 1986 roku, Nr 19, poz. 101) jeżeli czas pracy na budowie (przy wykonywaniu usługi) eksportowej jest dłuższy niż 42 godziny na tydzień, pracownikowi przysługuje czas wolny od pracy w wymiarze stanowiącym różnicę między obowiązującym go tygodniowym wymiarem czasu pracy a 42-godzinnym tygodniowym wymiarem czasu pracy.

Jednostka kierująca udziela pracownikowi czasu wolnego od pracy, o którym mowa w ust. 2, w okresie zatrudnienia za granicą. Pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia walutowego za czas niewykonywania pracy z powodu wykorzystywania w okresie zatrudnienia za granicą czasu wolnego od pracy (ust. 3).

Jak zaś stanowi § 9 ust. 4 rozporządzenia jeżeli z przyczyn organizacyjno-produkcyjnych nie jest możliwe udzielenie czasu wolnego w okresie zatrudnienia za granicą, urlop bezpłatny w macierzystym zakładzie pracy ulega przedłużeniu odpowiednio do wymiaru nie udzielonego czasu wolnego od pracy. W tym wypadku pracownikowi przysługuje w zamian za czas wolny od pracy od jednostki kierującej ekwiwalent pieniężny w złotych, obliczony jak ekwiwalent za urlop wypoczynkowy. Ekwiwalent pieniężny ustala się na podstawie wynagrodzenia przysługującego pracownikowi w macierzystym zakładzie pracy bezpośrednio przed skierowaniem do pracy za granicą.

Ponadto zgodnie z § 14 ust. 1 cytowanego rozporządzenia pracownikowi skierowanemu do pracy za granicą przysługuje prawo do 1/12 urlopu wypoczynkowego, zwanego dalej "urlopem", w wymiarze wynikającym z przepisów Kodeksu pracy, za każdy kalendarzowy miesiąc pracy za granicą, chyba że pracownik wykorzystał urlop za dany rok kalendarzowy z tytułu pracy w kraju. Niepełny miesiąc kalendarzowy zaokrągla się w górę.

Pracownikowi skierowanemu do pracy za granicą na okres dłuższy niż 12 miesięcy należy udzielić urlopu po każdym roku pracy (ust. 2).

Na wniosek pracownika, o którym mowa w ust. 2, jednostka kierująca powinna wypłacić w zamian za urlop ekwiwalent pieniężny po zakończeniu pracy za granicą (ust. 3). Urlop, o którym mowa w ust. 2, może być w razie uzasadnionych potrzeb organizacyjno-produkcyjnych budowy (usługi) eksportowej przesunięty na rok następny. W razie niewykorzystania tego urlopu w całości lub w części przed zakończeniem pracy za granicą, jednostka kierująca

jest obowiązana wypłacić pracownikowi ekwiwalent pieniężny (ust. 6). Urlop bezpłatny w macierzystym zakładzie pracy ulega przedłużeniu o liczbę dni urlopu, za które pracownikowi przysługuje ekwiwalent pieniężny (ust. 7).

W myśl natomiast § 15 rozporządzenia w czasie urlopu bezpłatnego, przypadającego po zakończeniu pracy za granicą, pracownik zachowuje dla siebie i dla członków rodziny prawo do świadczeń społecznej służby zdrowia i do zasiłków rodzinnych oraz przysługuje mu prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Od dnia 7 października 1990 roku kwestie te analogicznie regulowały przepisy § 10 (poprzednio § 9), 15 (poprzednio § 14) i § 16 (poprzednio § 15).

Z analizy powyższych przepisów wynika, iż pracownik urlop wypoczynkowy w naturze z prawem do wynagrodzenia urlopowego mógł wykorzystać tylko w czasie zatrudnienia na kontrakcie. Po zakończeniu pracy za granicą i powrocie do kraju pracowników mógł otrzymać jedynie ekwiwalent pieniężny. Udzielony zatem pracownikowi czas wolny po powrocie z kontraktu nie był czasem urlopu wypoczynkowego, a czasem urlopu bezpłatnego, gdyż w takiej sytuacji urlop bezpłatny w macierzystym zakładzie pracy udzielony na czas realizacji kontraktu ulegał przedłużeniu.

Z przeprowadzonego postępowania dowodowego, w tym zwłaszcza z akt osobowych z Przedsiębiorstwa (...) w C. wynika, iż ubezpieczony pracę na eksporcie zakończył w dniu 31 grudnia 1991 roku. Okres następujący po tej dacie, tj. od 1 kwietnia 1991 roku do 31 maja 1991 jest zatem okresem urlopu dewizowego tj. urlopu bezpłatnego przysługującego za niewykorzystany urlop wypoczynkowy, za który wypłacono ekwiwalent pieniężny. O powyższym świadczy zresztą znajdująca się w aktach osobowych karta rozliczenia budowy, z której wynika, iż A. P. za okres pracy za granicą nabył urlop w wymiarze 1/12 wymiaru za każdy przepracowany miesiąc pracy za granicą, tj. 9 dni za 1988 rok, 26 dni za 1989 roku, 26 dni za 1990 roku oraz 6 dni za 1991 roku i za te dni wypłacono mu ekwiwalent pieniężny. Tym samym ubezpieczony po powrocie z kontraktu nie korzystał z urlopu wypoczynkowego, albowiem taki urlop mógł mu zostać udzielony jedynie w okresie pracy za granicą, a z urlopu bezpłatnego, który w takiej sytuacji ulegał przedłużeniu w macierzystym zakładzie pracy. Urlop bezpłatny nie stanowi natomiast ani okresu składkowego ani nieskładkowego, co tym samym wyklucza możliwość jego doliczenia do brakującego stażu emerytalnego. Prawdopodobnie powyższego stanowiska potwierdził chociażby Sąd Apelacyjny w Katowicach, który w wyroku z dnia 20 marca 2007 roku w sprawie sygn. akt III AUa 2537/05 (Biul.SAKa 2008/1/33) wskazał, iż okres niewykorzystanego urlopu wypoczynkowego, do którego pracownik nabył prawo w czasie pracy na tzw. budowie eksportowej, a za który po zakończeniu zatrudnienia za granicą wypłacono mu ekwiwalent pieniężny nie stanowi ani okresu składkowego, ani nieskładkowego w rozumieniu art. 6 i art. 7 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (por. także wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 7 września 2016 roku w sprawie sygn. akt III AUa 2252/15; LEX nr 2139408). Powyższe doprecyzował Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z dnia 25 lipca 2012 roku w sprawie sygn. akt III AUa 527/12 (LEX nr 1218476) wskazując, iż okres przedłużonego urlopu bezpłatnego, co do zasady jest traktowany jak urlop bezpłatny w rozumieniu art. 174 k.p. w brzmieniu wówczas obowiązującym, z wyjątkiem uprawnień określonych w § 15 rozporządzenia z dnia 27 grudnia 1974 roku w sprawie niektórych praw i obowiązków pracowników skierowanych do pracy za granicą w celu realizacji budownictwa eksportowego i usług związanych z eksportem (- tekst jedn.: Dz. U. z 1986 r. Nr 19, poz. 101 z późn. zm.). W konsekwencji okres ten nie stanowi okresu zatrudnienia, od którego zależą uprawnienia pracownicze, a tym samym nie stanowi okresu składkowego podlegającego uwzględnieniu do ustalenia wysokości emerytury.

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł jak w sentencji wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.